

G CONSELLERIA
O CULTURA,
I PARTICIPACIÓ
B I ESPORTS
/ DIRECCIÓ GENERAL
CULTURA

Acta de sessió del Ple del Consell de la Cultura de les Illes Balears

Identificació de la sessió

Núm.: 3

Caràcter: ordinari

Data: 26 de juny de 2019

Horari: de 12.00 h a 13.45 h

Lloc: sala de juntes de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports (Ca n'Oleo)

Assistents

- Francesca Tur Riera, presidenta
- Catalina Ferrando Ballester, secretària
- Bàrbara Obrador, en representació de la vicerectora de Projecció Cultural, Universitat Oberta i Seus Universitàries de la UIB
- Àngela Palou Ozcàriz, presidenta del Consell de la Joventut de les Illes Balears
- Juan Montes de Oca Duran, membre del Consell Assessor de Continguts i de Programació de l'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears (IB3)
- Andreu Ramis Puig-gròs, president del Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears
- Damià Pons Pons, delegat de l'Institut d'Estudis Catalans de les Illes Balears
- Josep de Luis Ferrer, vocal, president de l'Obra Cultural Balear
- Francesc Sanchís, en representació del Gremi de Llibreters de Mallorca
- Damià Rotger, en representació de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana
- Francisca Lladó, en representació de la Reial Acadèmia de Sant Sebastià de les Illes Balears
- Joana Maria Riera Gamundí, vocal, presidenta de Taula Associació d'Educatores Culturals de Mallorca
- Pedro Mas Roa, secretari de l'Associació d'Actors i d'Actrius Professionals de les Illes Balears
- Fàtima Riera, en representació d'Illaescena
- Alícia Llabrés Bernat, presidenta de l'Associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears
- Guillem Frontera Pascual

Absents (s'han excusat d'assistir-hi)

- Francesc Miralles Mascaró, vicepresident primer i conseller executiu de Cultura, Patrimoni i Esports del Consell de Mallorca
- Miquel Àngel Maria Ballester, conseller de Cultura i Educació del Consell Insular de Menorca
- Susana Labrador Manchado, consellera de Cultura, Educació i Patrimoni del Consell Insular de Formentera
- Jeroni Guiem Obrador, president de l'Associació de Dramaturgs de les Illes Balears
- Miquel Àngel Limón Pons, president del Consell Científic de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME)
- Josep de Luis Ferrer, president de l'Obra Cultural Balear
- Glòria Julià Estelrich
- Lina Sansano Costa
- Tanja Grass

Assistents (amb veu i sense vot)

- Joana Català Coll, directora general de Cultura
- Berta Sureda Berna, coordinadora del Pla de Cultura de les Illes Balears

Ordre del dia

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Presentació dels nous membres del Ple.

Grups de treball.

Presentació i diàleg sobre les principals mesures dutes a terme entre el 2018 i el 2019 i balanç, a càrrec de Fanny Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports, en funcions.

Torn obert de paraules.

Desenvolupament de la sessió i acords

La presidenta obre la sessió, dona la benvinguda als assistents i els agraeix l'assistència a la reunió.

1. Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior

L'acta de la reunió anterior s'ha enviat a tots els vocals. La presidenta demana si hi ha objeccions o comentaris a fer.

S'aprova l'acta de la sessió ordinària del dia 21 de maig de 2019.

2. Presentació dels nous membres del Ple

La presidenta informa de la resolució que va signar el dia 24 de maig per la qual es nomenen tres nous vocals del Ple del Consell de la Cultura de les Illes Balears. S'adjunta una còpia de la resolució.

Es dona la benvinguda als representants de les noves vocalies i tots agraeixen la confiança del Ple i manifesten la voluntat de participar-hi activament.

El senyor Francesc Sanchís, del Gremi de Llibreters, comunica que assistirà ell com a vocal titular i no la presidenta, i que es formalitzarà oficialment el canvi. La senyora Francisca Lladó, de la Reial Acadèmia de Sant Sebastià, excusa l'assistència del president, el senyor Josep Prohens. La senyora Fàtima Riera es presenta com a representant d'Illaescena. El senyor Pons recomana que a les sessions del Consell de Cultura hi assisteixin les mateixes persones.

La presidenta diu que es pot plantejar dur a terme les sessions l'horabaixa si per motius d'horari va millor.

3. Grups de treball

La presidenta informa que, tal com es va acordar en la sessió anterior, s'ha rebut una proposta del senyor Juan Montes de Oca per crear un grup que treballi sobre l'alfabetització audiovisual. Es lliura una còpia del document a tots els assistents.

El senyor Pons manifesta la necessitat urgent de saber l'estat de la situació dels equipaments culturals del Govern de les Illes Balears: potser s'hauria d'encarregar un estudi per conèixer-la. Proposa també un grup de treball per potenciar la recerca i l'estudi de les humanitats. L'Institut d'Estudis Baleàrics té encomanada aquesta funció, però més del noranta per cent de les seves activitats i ajudes es destinen a la promoció i projecció exterior de la cultura. També manifesta la confusió entre l'IEB i l'ICIB i el poc coneixement d'aquests organismes, amb unes competències que poden semblar confuses i no clares.

La presidenta aclareix que les competències de l'IEB i de l'ICIB no són les mateixes i van adreçades a públics diferents. Sí que comparteix la preocupació per la pèrdua de treballs i activitats de recerca, però diu que aquests dos anys s'han incentivat les ajudes a les jornades d'estudis locals i a les publicacions. Tot i això, també considera que s'han de potenciar els treballs de recerca i humanitats.

El senyor Francesc Sanchis troba a faltar una coordinació institucional i manifesta que hi ha un desconeixement de les ajudes que les administracions posen a l'abast de les empreses i de la ciutadania.

El senyor Guillem Frontera també expressa la seva preocupació per la gestió dispar dels equipaments culturals de les administracions públiques, sobretot en matèria d'exposicions.

El senyor Andreu Ramis recorda que, amb l'aprovació de la Llei de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, els consells insulars, durant el primer any, han d'elaborar o actualitzar l'inventari del patrimoni cultural immaterial del seu territori, amb la col·laboració de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Aquesta és una tasca urgent i considera que el Consell de la Cultura n'ha d'estar informat.

La presidenta informa que a la web de la Conselleria i del Pla de Cultura es pot consultar el mapa d'equipaments culturals de les Illes Balears. Aclareix que hi ha òrgans de coordinació i de cooperació institucional en matèria de cultura i de patrimoni històric i que en tots els nous òrgans creats, com ara el Consell de la Cultura, hi ha presència de les administracions que tenen competències en la matèria. El Govern i els quatre consells insulars comparteixen, entre d'altres, la Junta Interinsular de Patrimoni Històric, el Consell de Biblioteques, el Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears, la Junta Interinsular d'Arxius, el Consell de Direcció de l'ICIB, i la Junta Interinsular de Museus, llocs en els quals sovint es reuneixen. D'altra banda, el Govern també és present a òrgans i a consorcis i fundacions adscrites als consells insulars.

En relació amb el seguiment de l'inventari i les actuacions en matèria de patrimoni immaterial, informa que la nova llei per a la salvaguarda del patrimoni immaterial de les Illes Balears crea la figura del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Immaterial de les Illes Balears com a òrgan consultiu i d'assessorament de les administracions públiques de les Illes Balears per vetllar per la salvaguarda del patrimoni immaterial. Aquest òrgan està integrat per representants del Govern i dels quatre consells insulars, i el president del Consell és vocal nat del Consell de Cultura, de manera que pot informar i presentar les recomanacions que consideri que s'hagin de plantejar en aquest Ple. Tot i això, es pot fer una recomanació i un recordatori als consells insulars per a l'acompliment de la disposició addicional primera referent als inventaris de patrimoni cultural immaterial.

Per continuar en aquest punt, la presidenta recorda les propostes que hi ha damunt la taula dels grups de treball d'Alfabetització Audiovisual i el de Suport i Foment de la Recerca, i els grups que varen sorgir en el Ple anterior, el de Cultura i Educació, i el de Mesures contra la Precarietat Laboral.

El senyor Miquel Martorell intervé per proposar que se substitueixi la paraula *precarietat* per *sostenibilitat*, en positiu; així, proposa com a denominació del grup *Sostenibilitat Professional i Millora del Sector*. També vol plantejar necessitats i reflexions per compartir amb les administracions competents en matèria de cultura, per exemple, la creació d'una finestreta única, la necessitat de més coordinació institucional, l'aposta per millorar i incentivar el sector, el compromís

de l'aplicació dels diferents codis de bones pràctiques a les administracions públiques, la participació i la transparència.

La senyora Joana Maria Riera, presidenta de Taula, comenta la necessitat de valorar la mediació cultural. Considera que l'accessibilitat i la participació activa de la ciutadania a la cultura és clau i planteja que el grup d'Alfabetització Audiovisual hauria de ser més general i s'hauria de denominar *Alfabetització Cultural*.

En aquest punt, després de diverses intervencions dels vocals, es considera que és millor començar a treballar en propostes més concretes i plantejar les feines i els objectius a curt i mitjà termini.

Així, la presidenta resumeix tots els comentaris i les opinions plantejades. Es proposarà la creació dels grups de treball Alfabetització Audiovisual, Cultura i Educació, Sostenibilitat Professional i Millora del Sector i Suport i Foment de la Recerca. En restarà pendent l'aprovació.

4. Presentació i diàleg sobre les principals mesures dutes a terme entre el 2018 i el 2019 i balanç, a càrrec de Fanny Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports, en funcions

La presidenta fa balanç de les principals mesures dutes a terme en el marc del Pla de Cultura de les Illes Balears, i es reparteix la publicació que ha editat la Conselleria de Cultura, Participació i Esports i que pretén ser una eina d'anàlisi que permeti avaluar i donar visibilitat a les debilitats i fortaleces en matèria de cultura i patrimoni.

La publicació aborda essencialment les actuacions plantejades a llarg termini. Entre d'altres, organismes de participació com el Consell de la Cultura; el desplegament, la revisió i l'actualització permanent del Pla Estratègic de Cultura; l'ampliació de recursos humans als equipaments culturals i l'aposta ferma per consolidar la xarxa d'infraestructures del Govern; l'augment de pressupost per a la cultura en general i per al teixit creatiu en particular; les primeres mesures contra la precarietat laboral del sector, o la creació i la posada en marxa de l'Institut d'Indústries Culturals de les Illes Balears.

La memòria s'estructura en els capítols següents:

1. En marxa el primer pla estratègic de cultura per a les Illes Balears
2. Creats nous mecanismes per a la participació ciutadana i la democratització de la cultura: el Consell de la Cultura de les Illes Balears
3. Ampliats els recursos humans i materials de la xarxa d'equipaments culturals del Govern i elaborat el mapa d'equipaments culturals
4. Impulsats nous espais per a la cultura
5. Desplegades noves actuacions en matèria de patrimoni
6. Incrementat de forma progressiva i continuada el pressupost de cultura

7. Potenciat i ampliat el programa «Viu la cultura» i redactat el document de mediació i educació cultural
8. Duites a terme les primeres passes contra la precarietat del sector cultural
9. Creat i posat en marxa l'Institut d'Indústries Culturals de les Illes Balears, que ha activat les primeres mesures
10. Creades, actualitzades o modificades deu normatives reguladores de la cultura i el patrimoni
11. La millora i consolidació dels equipaments culturals és un del reptes plantejats en el Pla de Cultura que ha guiat algunes de les principals mesures, com l'ampliació de recursos humans i econòmics destinada a la xarxa d'equipaments culturals. Amb 16 places noves destinades als equipaments i a la seva gestió, el pressupost en recursos humans s'ha incrementat en un 36,17 % des de l'any 2016 fins a l'any 2019. El Museu de Mallorca i l'Arxiu del Regne de Mallorca han augmentat el seu pressupost en un 53,34 % i 64,92 %, respectivament. La Biblioteca Pública de Palma i el Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera ho han fet en un 19,18 % i 16,24 %.

Quan s'ha tractat de contribuir a l'equilibri territorial o quan ha representat una oportunitat per a la cultura —com en el cas d'actuacions que tenien un finançament extern— s'han posat en marxa nous espais culturals que hauran de contribuir a la igualtat d'oportunitats d'accés a la cultura de la ciutadania. La memòria inclou el cas de sis equipaments nous: el Centre Internacional de Fotografia Toni Catany, Ca n'Oleo, la nova seu de l'OSIB, el Museu de Formentera, el centre de creació de Can Junyer a Llucalcari i el Centre d'Investigació i Documentació del Patrimoni Arqueològic de Son Fornés.

El pressupost de cultura ha augmentat de manera progressiva i continuada. En tres anys, ha augmentat un 19,78 %, al qual s'han d'afegir altres aportacions de l'impost del turisme sostenible (ITS), Fundatur i la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria que l'any 2019 varen suposar prop de 5.000.000 €. Aquest increment es va efectuar sobre la base de tres objectius principals: la millora de les infraestructures culturals, el suport al teixit cultural i l'aposta per programes d'educació i cultura.

La memòria també destaca les millores, moltes i diverses, a les línies de suport de l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB): entre les més rellevants, hi ha la possibilitat d'avançament del pagament de subvencions i la incorporació de requisits laborals, socials, de gènere, de descentralització o mediambientals. També recull les noves línies i els augments de les dotacions en els programes d'ajuts.

La publicació conclou amb la relació de les deu normatives reguladores que han estat creades, modificades o actualitzades en els últims anys en matèria de cultura i de patrimoni. També es fa esment a la realització del cens de símbols franquistes.

Tota aquesta informació es troba disponible a la pàgina web de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears.

Es lliuren als assistents una còpia de la Llei del voluntariat de les Illes Balears, de la Llei de consultes populars i processos participatius, de la Llei de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial de les Illes Balears, del Decret pel qual s'estableixen els principis generals i la normativa complementària en matèria de museus i col·leccions museogràfiques de les Illes Balears i una còpia del darrer esborrany de la Llei d'arxius i gestió documental de les Illes Balears.

En aquest punt, es demana si s'ha fet feina en el desplegament normatiu de la Llei 3/2015, de 23 de març, per la qual es regula el consum cultural i el mecenatge cultural, científic i de desenvolupament tecnològic, i s'estableixen mesures tributàries.

La presidenta i consellera de Cultura, Participació i Esports contesta que aquesta tasca no era competència únicament de la Conselleria de Cultura, que es necessita la implicació de la Conselleria d'Hisenda i de Presidència. És cert que era i és una reivindicació del sector i que s'haurà de treballar en la propera legislatura; ha de ser un compromís del Govern.

La senyora Català afegeix i informa que la Conselleria de Cultura, Participació i Esports per primera vegada convocarà una línia de subvencions per donar suport a la mobilitat en la projecció exterior de les activitats i dels projectes que promoguin les diferents manifestacions del patrimoni cultural immaterial de les Illes Balears.

El senyor Pons agraeix a la consellera la presentació i l'explicació d'aquestes mesures i la felicita per la feina feta. Pensa que no s'han sabut transmetre a la ciutadania ni al sector totes les actuacions que s'han duit a terme en aquests dos anys i que hi ha un desconeixement de les accions executades.

5. Torn obert de paraules

El senyor Martorell vol agrair la feina feta per la Conselleria de Cultura i la posada en marxa del Consell de la Cultura i tota la informació que en aquestes tres reunions del Consell s'ha posat a l'abast del sector.

El senyor Pons reitera el desconeixement de la ciutadania i dels dirigents polítics que han negociat els Acords de Governabilitat i posa en dubte la possible estructura del nou Govern; diu que no s'ha valorat la cultura. Entén que és un despropòsit que el Departament de Cultura passi a formar part de l'organigrama de la Conselleria de Presidència i que el lloc raonable seria amb el Departament d'Educació. Diu que és un despropòsit també la inestabilitat professional i administrativa dels treballadors públics del món de la cultura. Pensa que en aquests moments i a la vista de les informacions aparegudes és molt decebedor

el futur de la cultura: sembla que no se li ha donat cap prioritat i que hi ha hagut certa deixadesa per part dels polítics, manca de serietat, rigor i sentit comú.

La senyora Fàtima Riera demana de quina conselleria dependrà el Departament de Cultura i si es continuarà amb la feina iniciada en aquesta legislatura.

La presidenta informa que ella, com a consellera, no ha participat en les negociacions i que des de la Conselleria s'ha donat difusió a totes les actuacions que s'han duit a terme des que va assumir la titularitat de la Conselleria. Informa que en el debat d'investidura, la senyora Armengol ha manifestat que la cultura és una prioritat i que es continuarà amb la feina ja iniciada, ha esmentat el desenvolupament del Pla de Cultura, la creació del Centre de Fotografia Toni Catany, la creació del Museu de Formentera, la posada en marxa de l'Institut d'Indústries Culturals i la construcció de la nova seu de l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears. Contestant al senyor Pons, opina que les competències en matèria de cultura i de patrimoni històric, els centres culturals que gestiona, els òrgans que presideix i en els quals participa i les competències pròpies com a Govern són prou àmplies i importants per crear una conselleria només de cultura. En aquesta legislatura s'ha demostrat: s'ha augmentat el personal, el pressupost i els programes i les actuacions i en aquest darrer any s'ha aprovat el Pla de Cultura i la creació del Consell de la Cultura.

No hi ha més intervencions, i la presidenta agraeix l'assistència a tots els membres del Consell de la Cultura de les Illes Balears, el seu interès i l'esforç en la posada en marxa d'aquest Consell, que serà un espai de llarg recorregut i de participació real en el disseny i desenvolupament de polítiques i accions culturals.

La presidenta aixeca la sessió, de la qual, com a secretària, estenc aquesta acta.

La secretària